

РЕЦЕНЗИЯ

от доцент д-р Венелин Ангелов Георгиев, департамент „Национална и международна сигурност“ на Нов български университет, професионално направление 9.1.

„Национална сигурност“ за придобиване на научната степен „доктор“ по професионално направление 9.1. „Национална сигурност“,

с кандидат Юлиан Цветанов Джоков

Рецензията е разработена на основание на Заповед № 560 от 04.07.2014 г. на Ректора на Нов български университет относно назначаване на научно жури.

1. Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Представената за рецензиране дисертация на тема „Система за управление на риска в съвременния университет“ е посветена на изследване в една изключително значима област, каквато е управлението на риска. В основата на тази значимост стои фактът, че поради целенасоченият характер на всяка човешка дейност същата винаги е свързана с риск, който в общия случай се дефинира като потенциална заплаха за постигане на поставените цели. В научно отношение значимостта на проблема се аргументира със стремежа на учените и практиците за развитие и обогатяване на съществуващите научни концепции в областта на риска и неговото управление. Този стремеж не остава самоцел на научните изследвания и преминава към търсене на практически средства и инструменти за прилагане на теорията за управление на риска в практическата дейност на човека. Авторът на дисертацията споделя тези общи разбирания за значимостта на въпросите, свързани с управлението на риска и прави един успешен опит да разшири обхвата на провежданите изследвания като ги фокусира върху проблемите по управление на рисковете, присъщи за съвременния университет.

Предвид на сложната и комплексна природа на риска, дисертантът правилно насочва своето внимание върху различни аргументи, с помощта на които доказва актуалността на разработваната тема. Той тръгва от общото разбиране за т.нар. рисково общество и необходимостта от създаване на условия за управление на риска и постепенно стеснява обхвата на своите аргументи като ги насочва към необходимостта от извършване на изследвания в конкретни области, каквато е областта на

университетите и университетското образование и накрая достига до необходимостта от създаване на подходящи управленски системи и инструменти, които да бъдат внедрени в практиката за управление на риска за Нов български университет.

Като цяло авторът на дисертационния труд успява да представи по достатъчно ясен и категоричен начин значимостта и актуалността на проблема, върху изследването на който са съсредоточени по-нататъшните усилия.

2. Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Следвайки добрите практики за разработване на подобни изследователски трудове, в уводната част на разработката дисертантът формулира своята изследователска теза, която е изградена на базата на разбирането за това, че съвременните университети, в това число и Нов български университет, биха били в достатъчна степен резултатни и иновативни в случай, че разполагат с необходимите възможности и осъществяват процес за достатъчно ефективно управление на свързаните рискове като интегрирана част на общото управление.

Усилията при провеждане на изследването авторът на дисертационния труд насочва към постигане на цел, определена от него като създаване на модел на система за управление на риска за нуждите на Нов български университет. Постигането на поставената цел, според автора, е свързано и преминава през намиране на решение на три изследователски задачи, които последователно засягат: анализиране на актуалното състояние на управлението на риска в Нов български университет; разработване на модел на система за управление на риска; адаптиране и апробиране на създадения модел на система за управление на риска към особеностите на Нов български университет.

В тази част на разработката може да се приеме, че начинът за определяне на целта на изследването оставя поле за дискусия. Това е продиктувано от разбирането, че моделът и моделирането представляват инструменти на изследователската дейност и по-трудно могат да бъдат определени като изследователски цели. С тяхното прилагане се извършва самото изследване, на базата на резултатите от което се формулират съответни изводи, препоръки, а също така се разкриват несъвършенства и проблеми пред изследвания обект, за разрешаването на които се разработват и апробират подходящи инструменти. В крайна сметка авторът на дисертацията използва създадения модел на система за управление на риска за нуждите на изследването и на

тази база предлага конкретни нормативни промени в системата за общо управление на Нов български университет, с които да се повиши неговото ефективност при управление на свързаните рискове.

Като цяло може да се направи оценка, че авторът на дисертационния труд правилно си представя както целта на изследването, така и съдържанието и последователността на изследователските задачи, с което са създадени възможности за провеждане на структурирано изследване, довело до доказване на изследователската теза.

3. Доказателства, че дисертационният труд е разработен самостоятелно

От цялостното съдържание на дисертационния труд и начина, по който са използвани и цитирани литературните източници става ясно, че разработката е плод на самостоятелен труд от страна на дисертанта. В чисто формален план, в началото на дисертацията, авторът е представил декларация за оригиналност, в която със своя подпис декларира, че представената разработка е лично негово дело, както и че при разработването на дисертацията са спазени изискванията за авторско право по отношение на използваните източници.

4. Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература

Дисертантът е положил необходимите усилия при изучаване на състоянието на проблема на изследването. От съдържанието на разработката е виден огромният обем литературни източници, които авторът е изучил и обобщил в своя труд. Това е дало възможност за натрупване на широк спектър от информация, която е залегнала в основата на изследванията в дисертацията.

В чисто формален план авторът посочва като използвани общо 186 източника, от които 146 на български език, 6 на английски език и 34 интернет сайтове. Избраната и използвана от дисертанта литература съответства на разработваната тема, на поставената цел и на изследователските задачи. Като препоръка към по-нататъшната изследователска дейност на автора може да се отправи тази за увеличаване на дела на използвани разработки на чуждестранните автори, с което да се разшири обхвата на отчитаните теоретични и приложни концепции, виждания и добри практики.

5. Коректност при цитирането на представителен брой автори

Авторът на дисертационния труд е проявил необходимата коректност при цитиране на използваните от него материали на други автори. В разработката са направени над 300 цитирания под черта, а директно използваните текстове са поднесени в необходимата форма.

Като количество броят на цитираните автори в дисертацията, отнесен към общия брой на авторите, които имат разработки по темата на дисертацията, е достатъчен да се направи оценката за представителност на направения литературен преглед.

6. Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването

В дисертационния труд авторът създава и използва за нуждите на изследването един структурно-функционален, описателен модел. Той базира своя модел на някои общоприети разбирания за понятия като система, модел, моделиране, организация. Създаденият модел е апробиран в светлината на специфичните особености на Нов български университет, произтичащи от външната и вътрешната среда за неговото функциониране.

Създаденият модел е допринесъл за постигане на целите на автора и е изиграл ролята на един полезен инструмент за изследването в дисертацията.

7. Съответствие на избраната методология и методика на изследване с поставената цел и задачи на дисертационния труд

Предвид комплексният характер на изследвания проблем, авторът на дисертацията правилно е създал и използвал една комплексна от гледна точка на изследователските подходи и методи методология на изследването. В уводната част той изброява, а в хода на дисертацията прилага системен и процесен изследователски подход, както и изследователски методи, сред които наблюдение, синтез, анализ, абстрахиране, моделиране, експертни методи и др. Като цяло методологията на изследването в дисертацията съответства на поставената цел и дава възможност на автора да реши поставените изследователски задачи.

8. Наличие на собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни

Авторът на дисертацията е положил съответните усилия за събиране на необходимите емпирични данни в интерес на изследването. Една част от данните той заимства от литературни източници, които коректно посочва, а друга част получава самостоятелно след прилагане на експертни методи, като пример метода „мозъчна атака“. Събраните данни коректно се използват за нуждите на изследването в дисертацията, а получените резултати се подлагат на анализ, насочен към доказване на изследователската теза и постигане на целта на изследването.

Като цяло начинът за събиране и използване на емпирични данни в интерес на изследването в дисертацията дават възможност да се направи оценката, че авторът е изградил умения за извършване на самостоятелни изследвания, а също така и за интерпретиране на получаваните резултати, което представлява съществено изискване за получаване на образователната и научна степен „доктор“.

9. Описание на приносите на кандидата и класифицирането им

Като цяло представеният за рецензиране дисертационен труд показва, че неговият автор притежава задълбочени знания в областта на управлението на риска. Тези знания са създали възможност за извършване на изследване, резултатите от което дават основание на дисертанта да претендира за три научно-приложни приноса, които са формулирани в уводната част на дисертацията. Приносите от дисертационния труд се изразяват в създаване на модел за система за управление на риска и формулиране на предложения за изменение и развитие на нормативната база на Нов български университет в областта на управление на риска. По своята същност така формулираните приноси имат научно-приложен и приложен характер, което отговаря на изискванията за разработване на дисертация за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Авторът на рецензията не вижда основания да не приеме, че постигането на посочените приноси е следствие от личното участие и личния труд на дисертанта.

10. Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд

Авторефератът на дисертационния труд е разработен в общи линии съгласно съществуващите изисквания. Съдържанието му правилно и последователно отразява съдържанието на дисертацията и дава възможност за запознаване в резюме с отделните части на разработката. Авторефератът би бил още по-ефективно средство за представяне в сбита форма на дисертацията, ако в него бяха намерили повече място авторските изследвания и резултатите от тях, в което се състои „есенцията“ на положението труд.

11. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са публикувани

По темата на дисертацията авторът посочва четири публикации. Във всички публикации дисертантът е единствен автор. Две от публикациите са в сборници от научни конференции, а другите две публикации са в електронни издания. Всички публикации са на български език. Като цяло дисертацията би спечелила, ако резултатите от направените изследвания бяха публикувани и в чуждестранни издания, с което да се разшири кръг на експертите, които биха получили достъп до тях.

Количеството и видът на публикациите по темата на дисертацията отговарят на изискванията за присъждане на научна и образователна степен „доктор“.

12. Лични качества на автора

Познавам автора на дисертацията като коректен и отговорен партньор. В проведените дискусии по проблемите на управлението на риска той демонстрира възможности за водене на професионални разговори, представяне на собствената гледна точка, а също така и за разбиране и възприемане на мненията и тезите на останалите участници в разговорите.

13. Мнения, препоръки и бележки

Мнението на автора на рецензията е, че представената за рецензиране дисертация представлява един завършен труд, който отговаря на изискванията към подобен род разработки. С дисертационния труд дисертантът доказва наличие на задълбочени знания в областта на темата за управление на риска, а също така и

способности за извършване на самостоятелни изследвания. Дисертационният труд съдържа всички необходими структурни атрибути, в съдържателно отношение се базира на изследвания, проведени от автора и завършва с изводи и препоръки, насочени към усъвършенстване на съществуващата практика.

Като препоръка към бъдещата работа на дисертанта може да се отпрати тази за включване на по-широк кръг от изследователски методи, в това число и количествени методи, с което да се повишат способностите за обективно изследване на комплексни проблеми.

С цел уточняване на разбиранията на автора на дисертацията имам следния въпрос: в голяма част от стандартите, описващи добри практики при управление на риска, се говори за рамка за управление на риска и процес за управление на риска като две взаимно свързани страни на общата дейност по управление на риска. В своята разработка дисертантът обръща внимание на процеса за управление на риска. В тази връзка смята ли той, че рамката за управление на риска не представлява съществена част от цялостната дейност и в случай на необходимост как би дефинирал рамката за управление на риска като част от модела, който е описан в дисертацията.

14. Заключение с ясно формулирана положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд

Като цяло дисертацията притежава необходимите качества да бъде оценена като разработена в съответствие с научните и административните изисквания. Това дава основание на автора на рецензията да изрази своята положителна оценка и да препоръча на уважаемите членове на журито да гласуват за присъждане на научна и образователна степен „доктор“ в професионално направление 9.1. „Национална сигурност“, научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ на дисертанта Юлиан Джоков.

Дата: 23.09.2014 г.

Подпис:....